

Шеснаестог априла, више од 300 авганистанских жена – многе од њих студенткиње – промарширало је Кабулом протестујући против новоусвојеног закона, којим би се женама наметнуо читав низ ограничења по угледу на она из бившег талибанског режима. Закон би дозвољавао силовање у браку, ограничавао кретање жена – због посла или студирања – без дозволе мушкарца, а незаконито би било чак и одбијање жене да се облачи према жељама свог мужа.

Окружене руљом побеснелих мушкараца који су их називали “курвама” и другим епитетима, жене су марширале три километра под плуском увреда, да би одговорнима предале петицију против поменутог закона. Оба дома Парламента већ су била усвојила закон, а председник Хамид Карзаи га је потписао. Закон се сада односи само на шиитску мањину, али би могао да утиче и на законе које тек треба донети, а који би могли да ограниче права и не-шиитских жена.

Када су западни медији затражили изјаве од демонстранткиња, често су могли да чују један од познатих западњачких феминистичких слогана: “Ови закони претварају жене у неку врсту имовине”. На Западу, насупрот схватању жене као имовине стоји крајње индивидуалистички захтев за личном аутономијом – за доношењем одлука пре свега на основу сопствених жеља, а не као супруге, мајке, члана заједнице или вернице.

Али, иако неки увиди западних феминисткиња могу бити од користи како авганистанским женама тако и другим женама у неразвијеном свету у њиховом отпору извесним облицима мушког подјармљивања, не треба да претпоставимо – што су западне феминисткиње често чиниле – да је наш задатак да им наметнемо “наш” феминизам. Напротив, феминизам који изражавају жене попут ових авганистанских хероина требало би да нама на Западу укаже на наше властите недостатке.

Кључна теорија којом се користе ове нове феминисткиње у традиционалнијим и религиознијим друштвима веома се разликује од теорије западног феминизма, а на неки начин је много дубља и хуманија. У Индији, на пример, феминисткиње су ми изнеле визију женске једнакости у којој је жена пре усредсређена на породицу него на себе, а служење заједници цени се више него лично задовољење. Оне своју борбу не виде као културни или идеолошки сукоб између мушкараца и жена, већ као врло практичан напор против насиља и сексуалног злостављања, принудног брака међу децом, спаљивања супруга и законске неједнакости.

Све шири консензус у Индији око већих права и слобода жена, који несумњиво доводи и до становите побуне и прилагођавања (нарочито у оквиру нарастајуће средње класе) још увек није – и можда никад неће – нарушио темељно поверење и топлину између мушкараца и жена. Исто тако, не чини се да би могао да доведе до фрагментарног, индивидуализованог, усамљеничког друштва – и комерцијализоване сексуалне револуције – које је одраз западног, на егу заснованог феминизма.

Ова верзија феминизма – схватање према коме жене могу да захтевају једнакост а да и даље имају цењену улогу у кући, које пре свега даје вредност породици и посматра права у контексту заједнице и духовности – чини се да је онај тако потребни коректив за неке од западних феминистичких недостатака. Идеално гледано, мушка тежња ка напретку у земљама у развоју такође би еволуирала, сједињујући идеју о аутономности са подршком породици, заједници и другим спомама, а западни мушкарци би такође из тога нешто могли да науче.

Штавише, ове жене нас подсећају да западни феминизам није морао да се развије на начин на који се развио, и да још увек може да се промени и прихвати једну дубљу и хуманију дефиницију једнакости. Симон де Бовоар, чија је књига “Други пол” поставила темеље послератном западном феминизму, била је егзистенцијалиста, и није била ни жена, ни мајка, ни верник. Њено дело је стога поставило женску слободу у један световни, усамљенички и индивидуалистички контекст, у коме “слобода” значи пуку аутономију пре него интегрисање у целину – која обухвата породицу, заједницу, па чак и Бога, под једнаким условима.

Добра вест за све жене, како на Истоку тако и на Западу, јесте да је председник Карзаи, суочен са снажном међународном критиком – не само критиком Запада – после марша променио закон за мање од недељу дана. Овај глобални револт показује како су три деценије предводничке улоге западних феминисткиња промениле свет набоље.

Али наше (западно) феминистичко предводништво је сада завршено – и то због добрих разлога. Ми сада знамо који су наши проблеми као жена на Западу, и знамо како да их решавамо. Оно што нам сада недостаје није анализа, већ организациона и политичка воља да то учинимо.

Тако се улога предводника премешта сада у мање развијен свет. Њихови проблеми су ургентнији и, право говорећи, много озбиљнији од наших, што значи да морају да што пре

развију теорије примерене изазовима са којима се суочавају.

Када би једна од тих храбрих авганистанских жена које су промарширале Кабулом написала – а ја се надам да она или нека њена сестра у некој од мање развијених земаља то управо чини – текст о не-западном феминизму, који ће бити темељ за наредних 50 година, он би без сумње био мотивисан једнакошћу и био би практичан, а можда би, вероватно схватајући свет као нешто више од збира потрошачких, такмичарских аутономија, или рата међу половима, био драгоцен изазов труизмима за које смо ми, западне феминисткиње и мушкарци који нас воле, мислили да морамо да узмемо здраво за готово.

(Наоми Волф (Naomi Wolf) је политичка активисткиња и критичар друштва. Њена најновија књига је „Дај ми слободу: приручник за америчке револуционаре“)

(Превела с енглеског: Весна Тодоровић)